వేదగోచర శతకము - వ్యక్తిత్వ వికాసము

డా॥ బి. భవాని

అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ తెలుగు, ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల కూకట్‌పల్లి

Received: Oct. 2019 Accepted: Nov. 2019 Published: Dec. 2019

ఉపోద్ఘాతము

"వేదగోచర శతకము - వ్యక్తిత్వ వికాసము" అనే అంశాన్ని సెంట్ పాయిస్ **X** మహిళా డిగ్రీ మరియు పి.జి. కళాశాల, నాచారంలో జరుగుతున్న అంతర్జాతీయ సెమినార్‌కు పత్రసమర్పణగా సమర్పిస్తున్నాను.

నిర్వచనము :

మనిషి మహాత్ముడై పరిపూర్ణ వ్యక్తిగా నిలబడి, సామాజిక స్పృహతో సమాజానికి దిశా నిర్దేశం చేస్తాడు. వ్యక్తిత్వమంటే మనిషి యొక్క స్వభావము. సమాజం పట్ల అతడు ప్రవర్తించే తీరు. భౌతిక వ్యక్తి జీవితం ధర్మము, సత్యము, జ్ఞాన సమ్మిళితంగా సాగుతుంది. సత్యము, అహింస, దేశాభిమానము, ఆశావాదము, దానగుణము, సౌభ్రాతృత్వము, ఆత్మవిమర్శ, తార్కికత, అనుకూల ఆలోచన, నిబద్ధత, మర్యాదపూర్వకమైన భాష, సహకారం మొదలైన' ఎన్నో అంశాలు మానవత్వానికి ప్రతీకగా నిలుస్తాయి. 'వేదగోచర శతకము" లో వ్యక్తిత్వ వికాసానికి దోహదపడే అంశాలు ఏ విధంగా ఉన్నాయో విశ్లేషించడానికి ప్రయత్నిస్తాను.

కవి పరచియము :

శతకమంటే నూరు పద్యాలనీ, మకుటం ప్రధాన లక్షణమని మనకు తెలుసు. "వేదగోచర కథకము" కృతి కర్త ఎవరో తెలవదు. ఈ అముద్రిత శతకాన్ని సేకరించి, శుద్ధప్రతులు వ్రాసినవారు శ్రీ కపిలవాయి లింగామూర్తి గారు. పాలమూరు జిల్లాలో లభించిన ఆరు శతకాలను ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రాచ్య లిఖిత గ్రంథాలయం మరియు పరిశోధనాలయం, హైదరాబాద్ వారు 2007వ సం॥లో 'ఆరు అముద్రిత శతకములు' అనే పేరుతో ప్రచురించారు. 'వేదగోచర శతకము' 1915వ సం॥లో వ్రాసి ఉండవచ్చని సంపాదకులు భావిస్తున్నారు.

ఈ శతకములో అరవై పద్యాలు ఉన్నాయి. ఇవన్నీ కూడా సీస పద్యములే. అచ్చ తెనుగు పద్యలక్షణాలను ఎన్నుకోవడంలో కవి యొక్క భాషాభిమానము తేటతెల్లమవుతోంది. శతకములో, 'వేదగోచర విమల సర్వేశరాయ, మనుజ లోకేశ మానాథ మాంసహాయ' అనే మీ కుటం కనిపిస్తుంది. వేదాలతో గోచరించే విషయాన్ని శతక రూపంలో విశ్లేషిస్తాననే భావముతో 'వేదగోచర శతకము' అనే పేద పెట్టి ఉండవచ్చు.

విషయ వివరణ :

కవి సమాజంలో జరుగుతున్న విషయాలను సామాజిక స్పృహతో మంచి-చెడలను విశ్లేషస్తాడు. "మానవతా విలువలను పక్కన పెట్టి చేసే ఏ ప్రయోగమైన మానవమనుగడకు ఉపకరించరు" అన్నట్లు తనదైన శైలిలో సమాజాన్ని విశ్లేశించడానికి కవి ప్రయత్నించాడు.

మనిషి స్వభావము కాలంను గుణంగా మార్చుకుంటాడు. తాను ఒక కవియై కావ్యలోకానికంతా నమస్కరిస్తూ "అంజలించియు సద్బుద్ధి నడువగలసె, వెలయ దయసేయ నేను మీ నిలయుడనుచు" వినమ్రతతో మార్యద పూర్వకంగా ప్రకటించుకున్నాడు. మనిషి వికాసానికి నేటి వ్యవస్థలో వినయం ఎంతో అవసరము.

సమాజంలో బ్రతుకుతూ, ఆ సమాజానికి సేవ చేయడం మనిషి యొక్క కర్తవ్యం. తగినంత తనకున్నంతలో ఇతరులకు సహాపడే వాడే ఉత్తముడు. దాన గుణము కలిగి ఉండడము ఉత్తమ వ్యక్తిత్వంలో భాగము. దానము కూడా తగిన సమయంలోనే చేయాలని "ఆశల బెట్టుక యార్థిని గసరక తను దిట్టుకొనక తా దిగబోక, రేపుమాపనక ..., ఇచ్చినంతైద యుకత్మం బిచ్చిపంప, శ్రీఘ్రదానంబు జేసిన చేరు జనము...." అని అభిప్రాయపడ్డారు.

మనిషికి ఎంత సంపదలు ఉన్నా చివరికి వెంట వచ్చేది ఒక్కటే "ధర్మమొక్కటి తన వెంట తగిలి వచ్చు..." అన్న ధర్మము యొక్క ప్రాధాన్యతను, ధర్మ ప్రవర్తనను చాటుకున్నాడు.

మనిషి సంఘజీవి. స్నేహ జీవి. అందరితో కలిసి ఉండడం గొప్ప వ్యక్తిత్వం గలిగిన మనుషులకే సాధ్యం. "నీచులతో పొందు నెవరికి కొరగాదు, అల్పునతో పొందు నరయ వలదు.... క్రూర గుణము వాని కూటమి యొప్పదు..." అని కవి హెచ్చరిస్తున్నాడు. అంతేకాక "... పుణ్యపురుషులు కుమ్మరి పురుగువలెను తిరుగుచుందురు కల్మష మెరుగరెపుడు" అని అలాంటి పుణ్య పురుషులతో స్నేహం చేయడం వలన మనలో మంచి గుణములు పెంపొందుతాయి.

తార్కికతతో మనిషి ఆలోచనగా విధానం సాగాలి. సమాజాన్ని సామాజిక స్పృహతో పరిశీలించి నిర్ణయాలు తీసుకోవాలి. మనిషి సంస్కారాన్ని దిగజార్చే వ్యసనాలకు దూరంగా ఉండాలని "మరచి శత్రునికింత మర్మమీయగరాదు, జార కామిని చెల్మి చేయగరాదు..., ఆలితోడ నెఱుంగ నాడవలదు" అని హెచ్చరించారు. మనిషి వ్యసానలకు దూరంగా ఉన్నప్పుడే మనిషి వ్యక్తిత్వము వికసిస్తుందని సూచించారు.

"మంచితనము బోలు మరిలేరు చుట్టాలు, ధర్మ గుణము బోలు తపము లేదు, తల్లిదండ్రుల బోలు దైవాలు మరిలేరు..., ... తగిన విద్యను బోలు ధనము లేదు...' అని, తెలిసి మసలుకునేఉ మనిషికి ఏ పాపమూ అంటదని మనిషికి ఉండవలసిన గుణాలను గూర్చి వివరించారు. మంచితనము, తల్లిదండ్రుల పట్ల, పూజ్య భావము మొ॥న వాటిని మరచిపోతున్న నేటి ఆధునిక సమాజములో మానవతా విలువలు ప్రశ్నార్థకమయ్యింది. ఇటువంటి సమయంలో ఇలాంటి పద్యాలు మనిషి నడవడికను తీర్చిదిద్దుతాయనడంలో అతిశయోక్తి లేదు.

మనిషి తన చుట్టూ జరుగుతున్న సంఘటనలను పరిశీలించాలి, ఆలోచించాలి. తరువాత ఆత్మ విమర్శ చేసుకొని నిర్ణయాలు తీసుకోవాలి. ఆ నిర్ణయాలు అతని వ్యక్తిత్వ వికాసానికి దోహపడాలని "ఘృతము ప్రియం బంచు మితిమీరి ద్రావిన, ఆణవస్థకు దెచ్చి బడలికిచ్చు...... శుభమంచునే ప్రొద్దు సుదతుల బొందిన, పడమి రోగములచే పొరలుచుండ..." నని హెచ్చరించారు.

మర్యాదతో కూడిన మితభాషణం మనిషి వ్యక్తిత్వానికి అవసరం. నోరు మంచిదయితే ఊరు మంచితవుతుంది' అనే నానుడి ఇదే విషయాన్ని నిర్ధారిస్తుంది. అందుకే కవి "పరుల దూషించుట పాడిగాదు', అని చెప్పడమే కాక "మంచి వారల పొందు మానవలదు" అని ఉద్ఘాటించారు. మంచి వారితో స్నేహం, మంచి వ్యక్తిత్వానికి నిదర్శనం.

సమాజం నుండి తక్కువ తీసుకొని, సమాజానికి ఎక్కువ ఇవ్వాలి. ఇది జీర్ణించుకొని మనిషిదే వికసించిన వ్యక్తిత్వమని చెప్పవచ్చు. "... ఒకరి సొమ్ముకు దృష్టి నుంచుకుండిన చాలు, అన్నదానము జేసినంత ఫలము...' అని తన భావాన్ని వ్యక్తిపరచారు.

ఇచ్చిన మాట మీద నిలబడేవాఉ, పెద్దల మాటను గౌరవించేవాడు అభివృద్ధి లోకి వస్తారు. రామాయణంలోని రాముడి పాత్ర ఇందుకు నిదర్శనం. ఆదర్శప్రాయం కూడా. ఇదే విషయాన్ని గమనించిన కవి "... పెద్దల మాటలు ప్రియముతో గైకోక, నైజంబు విడువక నడచువాడు..." సమాజ నిరాదరణకు గురవుతాడని అభిప్రాయపడ్డాడు'

నిరాడంబరత, నిబద్ధత, మంచి వ్యక్తిత్వ గుణములు, గాంధీజీ, రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్, మథర్ థెరిస్సా, రమణ మహర్షి, అబ్దుల్ ఖలాం లాంటి ఉన్నతమైన వ్యక్తుల జీవితాలను పరిశీలిస్తే ఈ విషయం అర్థమవుతుంది. అంకిత భావముతో పనిచేస్తూ, నిరాడంబరంగా జీవిస్తూ, గర్వము లేకుండా మనిషి మనుగడ సాగించాలి. "...పాటించి యెంత సంపద గల్గి యుండిన కల యెన్ని విద్యలు గఱచి యుండిన గాని ... గర్వించజెల్లదు ఘనునకైన'' అని నిరాడంపరతకు ప్రాధాన్యమివ్వాలని సూచించారు.

మనిషి మనుగడ సాగించినప్పటి నుంటి, అతని ప్రయాణం పరస్పర సహకారంతోనే నడిచింది. సహకారం - కృతజ్ఞత అనేవి జీవితానికి రెండు కళ్ళవంటివి. "తనకు బెద్దెంతైన తగగల్గి యుండిన, అష్ట భాగ్యంబులు అమరి యుండినగాని,... సర్వ సమ్మతముగా సాగవలయునని..' హితబోధ చేసారు.

మంచి గుణములను పెంపొందించుకోవడంలో మనిషికి కొదవ ఉండకూడదని, బుద్ధిమంతులు, ఏ రీతిగా వెలగాలి బోధించారు. మనిషిపై సానుభూతి, మనిషి వ్యక్తిత్వాన్ని నిలపాలనే తపన పద్యాలలో కనిపిస్తుంది. "... మాట నిల్పగలేని మనుజుడు వాడేల... పూజమానన యట్టి పుత్రుడేల..' అని తన స్పందనను తెలియచేసారు.

సాటి మానవుల పట్ల సానుభూతి మంచి మనిషికి ఉండవలసిన గుణము. మనిషి ప్రగతి కోసం ఉండవలసిన తీరును చాలా స్పష్టముగా కవి "... అరయ ఘనమైన వారల ఆశ్రితులను, ఆసి జేతురు తమయంత వారిగను...' అనే మాటల ద్వారా మనిషి దేన్నైనా సాధించగల అనుకూల ఆలోచన కలిగి ఉండాలని స్పష్టం చేస్తున్నాడు'' ఇతరులకు సహాయపడే వాడు ఎప్పుడూ సంతోషంతో జీవిస్తాడని "... పరహితుండును పరమ శుచియు.

ముగింపు :

తన చుట్టూ ఉన్న సమాజాన్ని, వాటి చుట్టూ అల్లుకున్న జీవితాలను, వాస్తవ పరిస్థితులను కవి విశ్లేషించారు. ఏ మతాన్ని గాని, కులాన్ని గాని ఎక్కడా కూడా సమర్థించుకోకపోవడం కవి యొక్క గొప్ప వ్యక్తిత్వానికి నిదర్శనం. ఈ శతకములో సామాజిక ప్రయోజనమును కావ్య వస్తువుగా వాడుకున్న పద్యాలే ఎక్కువగా ఉన్నాయి.

కాలంలో పాటు నడిచే కవికి సమాజం పట్ల ఆపేక్ష ఎక్కువ. అందుకే శిల్పము కాన్న అభిప్రాయ ప్రకటనకే ప్రాధాన్యతనిచ్చారు. మొత్తంగా కవి మంచి వ్యక్తిత్వంతో కూడిన ఆత్మగౌరవ స్ఫూర్తిని, దీప్తిని రగిలించడానికి శతక రచనను ఉపయోగించుకున్నాడు.

ఉపయుక్త గ్రంథసూచి :

1) భాస్కర పంతులు - మానవతా విలువలు (అనుసరణీయమైన మానవతా విలువలు) డా॥ మంజులతో

***